

Bylo to předem prohrané. Čtyřicátník Rostislav Cojamora, mezi svými řečený Zvířena, z posledního výkonu trestu víceméně dobře živěný, a hlavně dobře vysportovaný, tréninkem v posilovně nabušený, a proti němu pětadesátiletá křehká důchodkyně Erika Bernátková (všechna jména jsme změnili – pozn. red.) sama v rodinném domku, kde se, byť v řadové zástavbě, krátce po ránu žádné pomoci nedovoláte.

Stalo se na apríla v roce 2004, v kouzelném historickém městečku na severovýchodních cípech Vysočiny. Ve čtvrtek po ránu, kdy se malebné čtvercové náměstí, s barokní radnicí uprostřed, pravidelně měnívá v sortimentech bohaté, přepestře tržiště.

Paní Erika v časných hodinách nakoupila v pekárně pečivo, nejspíš i nějakou sladkost. Trhovců si tentokrát moc nevšímala – do budoucna jí budou ve vzpomínkách dlouze cvakat karabinky a sponky od právě na lankách zatahovaného oplachtění příležitostných prodejních stánků, nepodstatný, přesto silný zvukový detail – a mířila zpátky domů. Kolem deváté hodiny měla s kamarádkou domluveno malé posezení nad zvacími dopisy pro sešlost spolužáků ze střední školy.

Jen za sebou zavřela dveře, někdo zazvonil. Otevřela a na prahu stál slušně vyhlížející, hladce oholený muž středního věku, nenápadně, s jistým vkusem oblečený – snad šedivý svetr – a následně celkem příjemného vystupování.

Nemáte doma pana manžela, domluvili jsme si, že pro mě opatří poloosu na staršího forda, vyptával se a informoval hned, jak vychrlil pozdrav Dobrý den, paninko.

Ne, muž doma není a náhradními díly na auta se zabývá syn, počkejte, zkusím mu zavolat, nepouštěla paní Bernátková cizince přes práh. Syn na vyzvánění mobilu hned nereagoval a návštěvník dál rozvíjel legendu o vozidlech, která představují výhodu, pokud spolehlivě fungují, nebo taky dost vztekání, když zlobí, ne-li přímo odchází součástka po součástce. A třeba jezdit se špatnou poloosou, to si přímo koledujete o velký potíže.

Hospodyňka byla jako na trní. Vtom se jí rozezvučel mobilní telefon. Co potřebuješ? zajímal se syn. Mám tady nějakého pána, jestli jsi pro něj něco nesehnal, počkej, radši ti ho dám, vyříkejte si to rovnou mezi sebou.

Do půjčeného mobilního přístroje mluvil neznámý muž rovněž zcela přesvědčivě, bez náznaků váhání. Důchodkyně slyšela pochopitelně pouze jeho část dialogu, ale pořád to na ni dělalo dojem, že host se s jejími chlapci zná.

O VZPOMÍNKY JSEM PŘIŠLA, O MINULOST...

To mě mrzí, že zrovna ten můj potřebný díl nemáte po ruce, tak snad budu úspěšnější někdy příště, zakončil chlapík vysvětlování po telefonu.

Kolik jsem dlužnej, milostpaní, chtěl potom vědět a vytahoval z kapsy stokorunu.

• • •

To nestojí za řeč, mávla rukou. Ráda by měla setkání z krku, těšila se na přípravu dámského pohoštění.

Kdepak, musím se s vámi vyrovnat, dost jsme toho protelefonovali.

To volal syn, já si nic nevezmu, jestli chcete jemu něčím přispět, nechte to ve schránce, řeknu mu o tom!

Mám jenom zelenou, skočím to rozměnit, opravdu bych tady rád něco nechal, za ochotu, mluvil a vmlouval se neznámý mužský.

Později ho bude Erika Bernátková popisovat policii značně odlišně od skutečnosti. Snad pro detaily – nenápadně navoněný? – jako je hladká tvář, pěkně sestřížené vlasy, které omlouvají důvěru, s níž se k němu chovala.

• • •

Neuplynulo víc než pět deset minut. Nové zvonění a stejná osoba ve dveřích.

Měl jste to nechat plavat, vždyť to ani za řeč nestojí, vyčítala domácí paní.

Nemohl bych si u vás skočit na toaletu, pronesl neodbytný člověk skoro utrápeně.

Ale to víte, že ano, však neubude, svolila na slušnost zřejmě za všech okolností naučená žena v letech.

Vzápětí se lekla, neudělala jsem chybu? Pustit cizince do domácnosti to není rozumné. Přeshla do kuchyně a nachystala si na pracovní stůl jeden z ostrých nožů, ten na chleba.

Můžu si, paninko, opláchnout ruce, volal z koupelny vetřelec.

Samozřejmě, ručník na ruce visí hned při umyvadle, ozvala se a přešla do obývacího.

Všechny prostory v přízemí mají Bernátkovi bezprostředně dveřmi i volně propojené. Pak se darebák objevil na vstupu do obývacího pokoje. S novým výrazem ve tváři – a s novým slovníkem. Koukej navolit prachy, babo, a nechtěj mě naštvat!

V paní Bernátkové hrklo, sáhla do kredence, vydala peněženku a ukázněně mu ji nabízela.

Zloduch hrábl po bankovkách. Šestikilčo? Kde jsou ostatní papírovky!

Víc doma nemáme, jsme s manželem oba důchodci, žijeme skromně...

Neovblbuj, babizno, nebo s tebou zacvičím, dostával se zlotřilec do varu. Přiskočil k ženě, která by mohla být jeho matkou, a stiskl jí oběma rukama hrdlo.

V ní se probudil sebeobraný instinkt – kolikrát to viděla v pokleslých televizních filmech? – a vši silou, které byla toho okamžiku schopná, ho zasáhla do rozkroku.

Rozběsněný útočník praštil starší oběť brutálně o podlahu – možná ji srazil úderem pěstí, hematomy na obličej by tomu mohly odpovídat – skočil na ni, až žebra doslova praštěla. A pokračoval ve strašném, razantním škrcení.

Když ustaly jakékoliv pokusy o odvetné pohyby napadené důchodkyně, když omdlela, pachatel se letmo porozhlédl kolem, uchopil porcelánovou sošku stojící u televizoru a vzal tímto likvidačním nástrojem opakovaně bezvládný cíl vlastní brutality přes hlavu.

Porcelán odletoval, začala se řinout krev.

O překot potom zlosyn povytahoval zásuvky, pozotvíral skřínky, našel několik zlatých prstenů, zlatý masivnější řetízek, nějaké náušnice. S úvodní hotovostí a s mobilem hrubě zdevastované obyvatelky v kapse opustil rodinný domek. Zamknul za sebou a klíč ve fabce zalomil.

Muselo být sotva půl deváté, hrůzná sekvence jeho druhé návštěvy zabrala necelou dvacetiminutovku.

Těžce zraněná starší paní se začala zpomaleně probírat zhruba půlhodinu poté, tápala, sotva tušila, co se s ní děje, slyšela nějaké ťukání, všude kolem ní byla krev, sama byla celá zakrvácená, to já krvácím, klepání šlo odněkud od okna, pokoušela se zvednout, pod nohama jí skřípěly porcelánové drobký, před očima měla rozmazaný obraz, došourala se k oknu, zautomatizovaně a s vypětím zbytku energie sáhla po klíče kování, pootevřela, zahlédla známou tvář.

Přepadli mě, Mařenko, vydechla sotva slyšitelně.

Proboha, zděsila se přítelkyně, můžeš mi otevřít dveře?

Paní Erika se pravděpodobně k domovním dveřím nedostala, stejně by je neotevřela, upadla do hlubokého bezvědomí. Spolužačka Marie se mžikem probírala ke správným krokům. Zavolala na linku 158. Policejní obvodáci byli na místě do několika málo minut, záchranka stejně tak. Do bytu v přízemí vstoupili oknem. Oběť loupežného přepadení, intubovaná, na kapačkách neprodleně převáželi na jednotku intenzivní péče do nemocnice v Litomyšli.

Na místo činu vzápětí dorazili detektivové ze svitavské kriminálky.

V prvních okamžicích, během prvních čtyř pěti dnů nemělo pátrání po pachateli téměř nic, od čeho by se dala odvíjet nějaká nadějnější cesta za osobou, která se pokusila vraždit.

Policisté vyzpovídali manžela a syna poškozené, její další příbuzné, sousedy, svědkyni, která přivolala pomoc – záchytných bodů v podstatě nula.

V obývacím pokoji i jinde v domácnosti sice byla řada stop, krvavých šmouh, daktylek, vše ale víceméně nepoužitelné, zmazané.

Základní hypotézou na počátku vyšetřování byla představa, že se na Eriku Bernát-

kovou zavěsil někdo z trhovců, když se vracela od pekaře. Ozvěny z místního podsvětí nesignalizovaly, že by násilí padalo na konto nějakého domorodce.

Proto kriminalisté prověřovali příjezděcí prodejce podle povolení, evidenčních známých na městské policii. Tehdy se objevila dvě jména s kriminální minulostí, ale při podrobnějším dohledání případné podezření padlo, alibi těch lidí drželo pevně.

Někdy čtvrtý den se přepadená žena nejen probírala bezmála z kómatu, ale zotavovala se – zejména ze závažného otřesu mozku s tržnou ránou na hlavě – natolik, že lékaři povolili pohovor s netrpělivě čekajícími policejními specialisty.

Obraz toho, co se dělo v domě Bernátkových poskytl pacientka při úvodním rozmlouvání značně mlhavý. Popis pachatele – štíhlý, holobrádek, kaštanové vlasy, představoval se, počkejte, znělo to nějak jako inženýr Smrčina, nebo Zvěřina? – rovněž nebyl podrobnější. Přepadená občanka především vyzařovala obavu, jak bude dál žít, pokud bude vrahou na svobodě. Vždyť se určitě vrátí, jistě bude chtít dokončit dílo, zbavit se definitivně svědka hororového řádění.

Po převozu do domácího ošetřování dokonce odmítala vycházet z domu. Chtěla mít pořad někoho u sebe. Každá nová návštěva policejních inspektorů ji vlastně uklidňovala.

Mezitím pátráci získali další tip na člověka s nevalnou osobní historií.

Perníkářka z Brna, říkáme jí třeba Růžena Radimská, měla ten čtvrtek na trhu s sebou bráchu, který seděl, několikrát, a před měsícem, před měsícem a něco ho pustili z posledního flastru, žít by měl někde v Hradci Králové u kámošky, možná na ubytovně.

Nahánění zbojníka nabralo na obrátkách. V moravské metropoli u Radimských vypovídali všichni poměrně vstřícně. Ano, před několika týdny se u nás Rost'a objevil. Ten čtvrtek se nad ránem svezl s perníkovým zbožím na trh. Chtěl cestovat autobusem dál do Hradce Králové. Sotva pomohl se stavěním stánku, a zmizel. Na druhý den byl zpátky v Brně. Dotáhl ohromný nákup, jídlo, štangli salámu, nóbli whisky pro šéfa domácnosti, za dětmi u školy se stavil – a obdaroval je. Prý ho založili známí, které potkal v jarmarečním městě mezi kolotočáři. Ne, teď už tady pár dní není, asi bude v Hradci, s největší pravděpodobností u nějaký tý povětnice.

Kriminalisté navštívili brněnskou rodinu perníkářky znovu. Dokonce opakovali několikrát čtyřadvacetihodinové hlídání domu, až se dostavil úspěch.

Dvojice detektivů, odcházela z vizitace, jestli se náhodou neobjevily nové zprávy o panu bratrovi, a najednou slyší odzvola dusání po schodech, sténání dřevěného schodiště. Bylo to dočista jako z nějakých příběhů hříšných lidí města brněnského. Ve staré zástavbě, nedaleko Mendláku, ve starém pavlačovém činžáku, plném zákoutí s věčným příšeřím, krácel do patra bezstarostný chlap.

Rostislav Cojamora byl sice trochu překvapený, když ho obestoupili strážci záko-

na – že jste na mě kápli zrovna u ségry, ty vado. Ani omylem ale, zkušeně, nekladl žádný odpor – klidně s váma pojedu na obvod, nemám se čeho bát, nic jsem neprovedl, na všechno budu odpovídat.

Výslechy nebyly krátké, podezřelý – jehož skutečná podoba se popravdě dost lišila od líčení Erikou Bernátkovou, vyšší čelo, vzadu dlouhé háro, mohutný, vícetýdenní knír – vytrvale popíral, že by měl cokoliv společného s elpíčkem, o kterém tady běží řeč.

V uvedené čtvrtce, na apríla dojel mezi trhovce, to prosím ano, potom mu ale ujel autobus a další spoj už na programu toho dne nebyl, tak se vrátil do Brna, měl štísko, vyhrál na automatech celkem slušnou sumičku, takže se mohl aspoň krapet u švagra nechat vidět, na revanš, to chápeme, že jo, pane nadporučík.

Nezbývalo, než převézt zadrženého na oddělení do místa činu, najít tři jiné podobné mužské typy a ukázkové kvarteto postavit do výlohy před postiženou paní.

Ta měla ze setkání pořádný strach, manžel ji musel podporovat, inspektoři se od ní nehnuli na krok.

Jen zahlédla čtveřici chlapů, ani velící důstojník nestačil položit otázku, nabídnout čas na poklidné zvážení, posouzení jednotlivých postav, hned ukázala prstem a neochvějně pronesla tohle je on!

Muž, který má za sebou na tučet oškli-vých skutků, něco i s ublížením na zdraví, byl ve finále souzen nikoliv za loupežné přepadení, ale pro pokus o vraždu.

Lékařské posudky již z místa odborného zdravotního zásahu záchranářů vypovídají zřetelně, o nemocniční intenzivní péči ani nemluvě.

Verdikt se zastavil u bezpodmínečných dvanácti let ztráty svobody!

V následujících měsících čas od času chodívali policisté na návštěvu k manželům v důchodu. Původní smutek pana Bernátka, že z jeho ženy vypršela všechna radost ze života, že v ní zbývá pramálo z původního, nezdolného optimismu, se naštěstí pomalu, leč přece jen mění k lepším pocitům a náladám.

Erika Bernátková, podporovaná řadou přátel a příznivců, dnes vlastně i z policejních kruhů, samozřejmě s připomínkou té kruté příhody pokaždé potlačuje slzy.

Tenkrát byla přesvědčená, že je to její konec, v okamžicích, kdy rdoušená ztrácela vědomí, dávala v duchu sbohem svým nejbližším.

Teď už mnohé přebolo. Jako nejhorší, jak občas velmi pohnutě připouští, zůstává to, že přišla o minulost, o vzpomínky. Nemá náušničky, které dostala od rodičů, když se narodila, chybí jí snubní prstýnek od manžela...

Vyprávění

por. Miroslava HALAMKY,

por. Miroslava ZEMÁNKY

a nprap. Mgr. Martiny SIMONOVÉ

zaznamenal Jaroslav KOPIC

Ilustrační foto Jíří NOVÁK